

زنان قدرتمند

وضعیت برای زنان آسان نیست.
بیشتر ایشان از حقوقشان آگاه
نیستند.

هنگام ملاقات با همکاران در حوزه پولیس، در ولسوالی دهادی ولایت بلخ در شمال افغانستان، آزاده سپهر متوجه داد و فریادهایی در دهلیز میشود. خانم و آقای مشغول جر و بحث شدیدی هستند. آزاده ۴۷ ساله به این زوج نزدیک می-شود و علت را از آنها جویا میشود.

خانم جوان پریشان حال توضیح می دهد: «من خودم معاش دارم و به حیث معلم کار می کنم اما نمی توانم از آن استفاده کنم. شوهرم معاش مرا از من می گیرد. این طور نمی شود. می خواهم از او به پولیس شکایت کنم.» بعد از شنیدن این جملات، شوهر بسیار عصبانی می شود و زن و شوهر دوباره شروع به مشاجره می کنند. آزاده از روشی ماهرانه استفاده می کند و هر دو آنها را مخاطب قرار می دهد و موفق می شود هر دو را آرام کند. او این زوج را به دفتر خود دعوت می کند.

آزاده نیز معلمی تمام وقت است. او یکی از ۱۰۰ خانمی است که به حیث مشاور جندر (GFPs) در شمال افغانستان خدمت می کنند. از سال ۲۰۱۵، دولت آلمان وزارت امور زنان را در تلاش هایش برای ایجاد این شبکه از مشاوران برای دختران و -زنان نیازمند، حمایت کرده است. مشاوران جندر، رضاکار هستند و دارای وظیفه های متفاوت و از طبقات مختلف جامعه هستند. آنها به زنانی که نیازمند کمک در مسائل حقوقی در جامعه شان هستند، مشاوره می دهند و آنها را از حقوق شان مطلع می سازند. مسائل مطرح شده اغلب درباره مشاجرات در بین فامیلها است. اما گاهی درباره مسائل بسیار مهم مانند خشونت خانگی، ازدواج اجباری و تجاوز نیز می باشد. در جلسات مشاوره، تلاش می شود به طرفهای مشاجره کمک شود تا اختلافات خود را حل کنند و اگر نیاز باشد قضیهها را به نهادهای حقوقی و میانجی که دفاتر حقوقی نامیده می شوند، یا به ریاستهای ولایتی وزارت امور زنان ببرند. کار آنها دارای اهمیت زیادی است چون بسیاری از زنان و دختران نمی دانند که هنگام کار -عاجل به چه کسی می توانند مراجعه کنند یا اعتماد به نفس کافی برای تماس با نهاد های مسئول را ندارند. مشاوران جندر در جلسات آموزشی منظمی شرکت می کنند تا دائما دانش حقوقی مورد نیاز خود را کسب و گسترش دهند و تکنیکهای میانجیگری لازم برای کارشان را بیاموزند.

به مرور زمان، آزاده به دلیل سروکار داشتن با افراد عصبانی در هنگام مشاجره، در این کار مهارت پیدا کرده است. او به عنوان یک زن افغان از ساختارهای فرهنگی و -اجتماعی کشور آگاه است و به راحتی درک می کند که زن و شوهر چگونه فکر می

کنند و چه احساسی دارند. در دفترش، این رضاکار باتجربه، با صبر و حوصله به صحبت‌های دو طرف گوش می‌دهد. سپس با کلمات گزینش شده صحبت خود را آغاز می‌کند و حقوق زن را به طور واقع‌بینانه برای هر دو طرف واضح می‌سازد. شوهر با دقت گوش می‌کند و بعد نظر خود درباره موضوع را می‌گوید. در ابتدا، شوهر هنوز معتقد است که حق با اوست. اما بعد از گفت‌وگوهای بسیار، می‌فهمد که کار او پایه و اساس قانونی ندارد. بنابراین از همسر خود عذرخواهی می‌کند و قول می‌دهد که تغییر کند. در فضایی آرام، این زوج از آزاده خداحافظی می‌کنند. او تعریف می‌کند: «چند هفته بعد، من آن مرد را در دکانش دیدم. او بسیار با احترام با من رفتار کرد و از من بخاطر حل کردن سریع مشکلات خانوادگی‌اش تشکر کرد.»

مشاوران جندر مسئولیت سنگینی به عهده گرفته‌اند. آن‌ها می‌خواهند با تمام توان خود به زنان افغان در احقاق حقوق‌شان کمک کنند. کم‌کم، آن‌ها نگرش اجتماع نسبت به کارشان را نیز تغییر خواهند داد. سکینه نجربی، مشاور جندر است و در ولسوالی نهر شاهی ولایت بلخ کار می‌کند و از روی تجربه می‌داند: «وضعیت برای زنان آسان نیست. بیشتر آن‌ها از حقوق‌شان آگاهی ندارند. نه تنها فامیل‌های آن‌ها و جامعه، بلکه خود دختران فکر می‌کنند که از روزی که دختر متولد شد، فقط باید در خانه بنشینند، ازدواج کنند و فرزند بیاورد. ما با کارمان کم‌کم این نگرش را تغییر می‌دهیم.» این فعال مدنی متعهد، آگاهی نسبت به حقوق زنان را افزایش می‌دهد، برنامه‌هایی برای اطلاع‌رسانی ترتیب می‌دهد و از زنان حمایت می‌کند. سکینه می‌گوید که توانسته است بیشتر قضیه‌ها در نهر شاهی را با رضایت طرفین و فامیل‌های‌شان حل کند. مشاوره رایگان است و زنان و دختران نیازمند کمک، بسیار از آن استقبال کرده‌اند. حمایت از جانب مشاورانی مانند آزاده و سکینه همیشه کافی نیست. اما سکینه از روشی کاربردی برای مواقعی مانند این استفاده می‌کند: «من قضیه‌های پیچیده و بسیاری جدی را به محکمه می‌برم چون نیازمند بررسی دقیق هستند. همچنین از زنان درگیر در این قضایا در تمام جریان پروسه حمایت می‌کنم.»

برای افزایش مهارت‌های مشاورانی که اکنون در هشت ولایت شمال افغانستان فعال هستند، وزرات امور زنان جلسات، کنفرانس‌ها و ورکشاپ‌های منظمی را با حمایت دولت آلمان برگزار می‌کند. در آن‌جا، زنان تجارب خود را مبادله می‌کنند، به یکدیگر مشاوره می‌دهند، شبکه‌های ارتباطی تشکیل می‌دهند و به تبادل نظر می‌پردازند. نمایندگان دولت افغانستان، نهادهای حقوقی، نیروی پولیس، نهادهای غیردولتی و شورای محاسن‌سفیدان نیز در این برنامه‌ها اشتراک می‌کنند که باعث ایجاد ارتباط نزدیک بین نهادهای دولتی و رضاکارها می‌شود. در گردهمایی حمل 1397، والی بغلان به طور مختصر و مفید بیان کرد: «من از تمام نهادهای حقوقی انتظار دارم که در هر زمان و هر مکان ممکن، از مشاوران جندر حمایت کنند و با آن‌ها همکاری

نمایند.»

تاریخ نشر: جوزای ۱۳۹۸
پروژه: برنامه تقویت حاکمیت قانون (RoL)
به سفارش: وزارت همکاری اقتصادی و توسعه دولت فدرال آلمان (BMZ)
همکاران: وزارت عدلیه افغانستان
سازمان اجراکننده: Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH
ولایات: کابل، بلخ، جوزجان، بغلان، سمنگان، کندز، تخار، بدخشان
هدف پروژه: ایجاد اطمینان حقوقی برای شهروندان از طریق نهادهای ملی و تاسیس سیستم‌های قانون‌محور برای حل
منازعات
دوره مجموعی: حمل 1382 – ثور 1400

